Frågor till barn- och utbildningsnämnden inför dialogmöte med kommunens revisorer 2026

Nämnd	Barn- och utbildningsnämnden
Revisionsår	2026
Datum för utskick	Augusti 2026
Skriftligt svar senast	30 oktober 2026
Dialogmöte	18 November 2026

Uppföljning från dialogmöte 2025

1. Hur har barn- och utbildningsnämnden sedan revisorernas återkoppling 2025 utvecklat uppföljningen av sambandet mellan ekonomiska förutsättningar, barn- och elevvolymer och verksamhetens prioriteringar, hur bedömer nämnden utvecklingen hittills under 2026 och vilka beslut, åtgärder eller krav på fortsatt återrapportering har detta föranlett?

Nämndens svar:
Sedan revisorernas återkoppling 2025 har sambandet mellan ekonomiska förutsättningar, barn- och elevvolymer och verksamhetens prioriteringar tydliggjorts i nämndens styrning och uppföljning.

I verksamhetsplanen för 2026 har nämnden beslutat om det prioriterade målet att resurser ska fördelas och användas effektivt utifrån verksamheternas behov, för att skapa goda förutsättningar för lärande för alla barn och elever. Till målet är bland annat personaltäthet och resursanvändning utifrån demografiskt läge kopplade som utvecklingsområden. Målet följs upp tertialvis.

Barn- och elevvolymer utgör en central grund för budgetplaneringen och den löpande ekonomiska uppföljningen. Budgeten för 2026 bygger på prognostiserade volymer inom respektive verksamhet och förändrade volymer kopplas till bland annat behov av personal, lokaler, kost och IT. Osäkerheten i befolkningsprognosen och därmed antalet barn och elever har samtidigt identifierats som en risk för planeringen av kommande personal- och lokalbehov. Under året justeras budget inom förskolan utifrån volymförändringar löpande. Budgeten gällande fritidshem och grundskola justeras per 15/2 och 15/9 och de volymer som verksamheterna har då. Utöver detta tillkommer även interna resursbelopp som riktas mot de barn- och elever som bedöms ha extra behov av stöd, kommunens elevhälsa är ansvarig för denna bedömning. Verksamheterna har en god budgetföljsamhet vilket visar på att barn- och elevvolymer och ekonomistyrningen följs åt vilket också är tanken med nämndens övergripande ekonomiska strategi.

Uppföljningen i tertial 1 visar att förändringar i volymer kopplas till såväl ekonomisk prognos som organisatoriska och personella konsekvenser. Efter april prognostiserades ett underskott om cirka 1,7 mnkr, motsvarande 0,3 procent av budgeten. Avvikelsen förklarades främst av fler barn än budgeterat, bland annat inom förskola och fritidshem.

Förändrade volymer har också lett till anpassningar av bemanningen. Inom förskolan har antalet tillsvidareanställda minskat till följd av minskat barnunderlag, medan personalresurser har ökat inom verksamheter där elevantalet ökar. Genom framförhållning och löpande anpassning av organisationen har personalövertalighet kunnat undvikas trots ett vikande barnunderlag.

Nämndens bedömning:
Nämnden bedömer att uppföljningen under 2026 ger en tydligare samlad bild av sambandet mellan barn- och elevvolymer, ekonomiska förutsättningar och verksamhetens behov. Uppföljningen ger förutsättningar att anpassa bemanning och resursanvändning när volymerna förändras.

Nämnden bedömer samtidigt att den demografiska utvecklingen fortsatt innebär en osäkerhet. Minskande barnkullar i yngre åldrar behöver hanteras parallellt med ökande elevantal och resursbehov i andra delar av verksamheten. Detta ställer krav på fortsatt löpande uppföljning och beredskap att anpassa organisation, bemanning och resursfördelning.

Beslutade åtgärder och fortsatt uppföljning:
Nämnden har i verksamhetsplanen för 2026 beslutat att effektiv resursfördelning utifrån verksamheternas behov ska vara ett prioriterat mål. Målet följs upp tertialvis.

Den fortsatta uppföljningen behöver särskilt beakta utvecklingen av barn- och elevvolymer och dess konsekvenser för ekonomi, bemanning, lokaler och resursfördelning. Anpassningar i verksamheter med minskande volymer behöver fortsatt vägas mot behov av riktade förstärkningar i verksamheter där elevantal eller behov ökar.

Hänvisning till underlag/bilaga:
• Verksamhetsplan BUN 2026
• Budget BUN 2026–2028
• Tertialrapport 1 januari–april 2026

2. Hur har barn- och utbildningsnämnden sedan revisorernas återkoppling 2025 utvecklat den samlade återrapporteringen av internkontrollens resultat, hur bedömer nämnden den information den hittills fått under 2026 om avvikelser, risker och åtgärder och vilka beslut eller krav på fortsatt uppföljning har detta föranlett?

Nämndens svar:
Sedan revisorernas återkoppling 2025 har strukturen för intern kontroll och återrapporteringen till nämnden utvecklats. Internkontrollplanen för 2026 innehåller både kommungemensamma generella kontrollpunkter och verksamhetsspecifika kontrollpunkter utifrån de risker som identifierats inom barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde.

För respektive kontrollpunkt anges risk, riskvärde, kontrollmoment, kontrollmetod, ansvarig, utförare samt frekvens för uppföljning. Uppföljningen av kontrollmomenten sker utifrån angiven frekvens. En samlad återrapportering av internkontrollen ska ske till nämnden i samband med årsbokslutet och därefter delges kommunstyrelsen.
I den samlade återrapporteringen ska resultat och uppföljning av genomförda kontrollmoment redovisas, inklusive identifierade avvikelser och vidtagna åtgärder.

Under 2026 har nämnden därutöver löpande fått återrapportering inom flera av de områden som omfattas av internkontrollplanen. Uppföljning av internkontrollplanen för 2025 genomfördes i januari. Under våren har nämnden bland annat fått återrapportering avseende patientsäkerhet, skolnärvaro och skolplikt, GDPR, systematiskt arbetsmiljöarbete, säkerhet och skalskydd, krisberedskap samt statsbidrag. Ekonomisk uppföljning och uppföljning av barn- och elevvolymer sker löpande vid nämndens sammanträden.

Nämndens bedömning:
Nämnden bedömer att den utvecklade strukturen för intern kontroll ger bättre förutsättningar för en systematisk och samlad uppföljning av verksamhetens risker. Genom att kontrollpunkterna utgår från definierade risker och kompletteras med ansvar, kontrollmetod och frekvens blir det tydligare vad som ska följas upp och när återrapportering ska ske.

Den information som hittills återrapporterats under 2026 ger nämnden möjlighet att löpande följa väsentliga riskområden och vidtagna åtgärder. Den samlade uppföljningen i samband med årsbokslutet blir viktig för nämndens slutliga bedömning av internkontrollens resultat, identifierade avvikelser och om vidtagna åtgärder varit tillräckliga.

Beslutade åtgärder och fortsatt uppföljning:
Nämnden har fastställt internkontrollplanen för 2026 med angivna kontrollmoment, ansvar och frekvenser för uppföljning. Kontrollmomenten följs under året enligt internkontrollplanen och nämndens plan för verksamhets- och budgetuppföljning.

Fortsatt uppföljning sker dels genom den löpande återrapporteringen av respektive kontrollområde, dels genom den samlade redovisningen av internkontrollens resultat i samband med årsbokslutet. Identifierade avvikelser ska då redovisas tillsammans med vidtagna åtgärder så att nämnden kan bedöma om ytterligare åtgärder eller krav på fortsatt uppföljning behövs.

Hänvisning till underlag/bilaga:
• Internkontrollplan för barn- och utbildningsnämnden 2026, antagen 16 december 2025 § 112
• Verksamhets- och budgetuppföljning samt viktiga ärenden för barn- och utbildningsnämnden 2026, antagen 16 december 2025 § 112
• Tertialrapport 1 januari–april 2026
• Uppföljning av internkontrollplan 2025

Ändamålsenlighet och verksamhetsresultat

3. Hur bedömer barn- och utbildningsnämnden, utifrån uppföljningen hittills under 2026, utvecklingen av måluppfyllelse och skolnärvaro, särskilt matematikresultaten och frånvaron i årskurs 7–9, och vilka åtgärder eller krav på fortsatt uppföljning har nämnden beslutat eller efterfrågat?

Nämndens svar:
Barn- och utbildningsnämnden följer under 2026 utvecklingen av måluppfyllelse och skolnärvaro genom återkommande resultatredovisningar, särskilda uppföljningar av skolnärvaro och skolplikt samt tertialrapportering. I verksamhetsplanen för 2026 har nämnden

beslutat om det prioriterade målet att höja måluppfyllelsen och minska den problematiska skolfrånvaron. Som särskilda utvecklingsområden anges problematisk skolfrånvaro samt måluppfyllelse med fokus på bland annat svenska, svenska som andraspråk och matematik.

Uppföljningen under 2026 visar att utvecklingen inte är entydig. För årskurs 9 var meritvärdet höstterminen 2025 214,2 poäng, jämfört med 221,15 höstterminen 2024. Matematik visar en negativ utveckling jämfört med tidigare läsår och betygspoängen i matematik har minskat under de senaste fem läsåren. Matematik är, tillsammans med engelska, ett av de ämnen där flest elever ännu inte har nått godkänt betyg.

När det gäller skolnärvaro visar uppföljningen en mer positiv utveckling i årskurs F–6, där närvaron åter är på ungefär samma nivå som före pandemin. För årskurs 7–9 syns en viss förbättring och ett möjligt positivt trendbrott, men utvecklingen är fortfarande otillräcklig. Särskilt oroande är att andelen elever med mer än 50 procents frånvaro inte har minskat jämfört med mätningen efter pandemin.

För att möta den negativa utvecklingen i matematik bedrivs ett fortsatt arbete inom ramen för Tillgängliga lärmiljöer med fokus på undervisningskvalitet. Därutöver används särskilda lärverktyg, bland annat Magma i matematik och Begreppa. En nyinrättad kommunövergripande speciallärartjänst (60%) med fokus riktade insatser i matematik utifrån enheternas ämnesanalys är uppstartad.

För skolnärvaro har riktade insatser genomförts, särskilt på Hagabodaskolan. Under läsåret 2025/26 har en SPSM-finansierad projektinsats med skolsocionom riktats till elever med omfattande problematisk skolfrånvaro. Uppföljningen visar att skolsocionomens arbete haft betydande effekt i skolnärmande insatser. Arbetet har samtidigt breddats genom insatser riktade till vårdnadshavare, uppföljning av närvaro vid utvecklingssamtal, utbildningsmaterial i samverkan med socialtjänsten samt arbete med övergången från årskurs 6 till 7.

Nämndens bedömning:
Nämnden bedömer att utvecklingen av måluppfyllelsen kräver fortsatt uppmärksamhet, särskilt när det gäller matematik. Den långsiktigt negativa utvecklingen av matematikresultaten i årskurs 7–9 är inte tillfredsställande och motiverar fortsatt fokus på undervisningskvalitet, tillgängliga lärmiljöer och riktade stödinsatser.

När det gäller skolnärvaro bedömer nämnden att de insatser som genomförts har haft tydlig positiv effekt i F–6 och även gett resultat för enskilda elever med omfattande frånvaro i årskurs 7–9. Samtidigt kvarstår problematisk skolfrånvaro som ett väsentligt utvecklingsområde på högstadiet, särskilt för den grupp elever som har mycket hög frånvaro.

Nämnden bedömer därför att både matematikresultaten och närvaron i årskurs 7–9 behöver följas över tid för att kunna bedöma om genomförda insatser ger varaktig effekt.

Beslutade åtgärder och fortsatt uppföljning:
Nämnden har genom verksamhetsplanen beslutat att höjd måluppfyllelse och minskad problematisk skolfrånvaro ska vara ett prioriterat mål under 2026. Målet följs löpande och rapporteras tertialvis. Habo ingår också i en länsgemensam frånvarouppföljning där uppföljning gällande varje enskild kommuns frånvaroutveckling görs terminsvis.

Resultaten följs dessutom genom särskilda återrapporteringar till nämnden. Aktuell betygsstatistik för årskurs 6 och årskurs 7–9 redovisades vid nämndens sammanträde i februari 2026 och skolnärvaro och skolplikt följdes upp i april. En ny resultatredovisning för årskurs 6 och 7–9 är planerad i samband med tertial 2 i september, och skolnärvaro och skolplikt ska åter följas upp i oktober. Regelbunden uppföljning ,gällande måluppfyllelse, görs och sammanställs terminsvis för varje årskurs, där eventuella skillnader mellan pojkar och flickor också synliggörs.

De pågående insatserna inom Tillgängliga lärmiljöer, matematikundervisning och skolnärvaro fortsätter. Uppföljningen behöver särskilt visa om matematikresultaten vänder och om andelen elever med omfattande frånvaro i årskurs 7–9 minskar.

Resursenheten Bäcken är ytterligare en åtgärd som med sin verksamhet syftar till att minska problematisk skolfrånvaro.

Eventuell hänvisning till underlag/bilaga:
• Verksamhetsplan BUN 2026
• Tertialrapport 1 januari–april 2026
• Verksamhets- och budgetuppföljning samt viktiga ärenden för BUN 2026
• BUN sammanträdesprotokoll och handlingar februari och april 2026
• Uppföljning av skolnärvaro och skolplikt 2026
• Betygsuppföljning årskurs 6 och årskurs 7–9 2026

4. Hur bedömer barn- och utbildningsnämnden, utifrån personal- och arbetsmiljöuppföljningen under 2026, att bemanning, kompetens och arbetsmiljö ger tillräckliga förutsättningar för verksamhetens kvalitet, särskilt inom förskola och fritidshem, och hur har nämnden hanterat de personalrelaterade risker som den själv bedömt som väsentliga?

Nämndens svar:
Nämnden följer under 2026 personalområdet genom nyckeltal för sjukfrånvaro, personalomsättning, personalsammansättning och tidsanvändning samt genom uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Uppföljningen efter årets första tertial visar sammantaget en stabil personalsituation med fortsatt låg personalomsättning. Sjukfrånvaron inom förskolan har minskat jämfört med föregående år, från 9,8 procent till 6,9 procent. Verksamheterna arbetar systematiskt med rehabilitering och uppföljning sker löpande i samverkan mellan chef, HR och medarbetare.

Bemanningen anpassas löpande till förändrade barn- och elevvolymer. Inom förskolan har antalet tillsvidareanställda minskat som en följd av ett minskat barnunderlag. Inom fritidshemmen är antalet tillsvidareanställda i princip oförändrat. Samtidigt har nämnden i budgetarbetet identifierat att längre vistelsetider inom både förskola och fritidshem innebär ett ökat personalbehov och att otillräcklig bemanning kan innebära svårigheter att upprätthålla verksamheten under hela öppettiden.

När det gäller kompetens bedöms förutsättningarna som goda. Förvaltningen har hög lärarbehörighet och låg personalomsättning. De förvaltningsövergripande funktionerna har, de

senare åren, också förstärkts genom förvaltningsövergripande specialpedagog, elevhälsochef och utvecklingsledare, vilket stärker förutsättningarna att stödja verksamheterna och utveckla kvaliteten i undervisning och omsorg.

Arbetsmiljön följs inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Skyddsronder genomförs och identifierade risker dokumenteras, åtgärdas och följas upp. Uppföljningen omfattar kontroll av att åtgärder genomförts och att moment i det systematiska arbetsmiljöarbetet inte har missats.

Nämndens bedömning:
Nämnden bedömer sammantaget att bemanning, kompetens och arbetsmiljö ger förutsättningar för att upprätthålla en god kvalitet i verksamheten. Den låga personalomsättningen och den höga kompetensnivån är styrkor. Den minskade sjukfrånvaron inom förskolan är positiv.

Nämnden bedömer samtidigt att bemanningen inom framför allt förskola och fritidshem behöver följas fortsatt noggrant. Förändrade barnvolymer innebär behov av att anpassa bemanningen, samtidigt som längre vistelsetider ställer krav på tillräcklig bemanning under hela verksamhetens öppettid. Det innebär att anpassningar till minskande barnkullar behöver göras med hänsyn till verksamheternas faktiska bemanningsbehov och förutsättningarna att upprätthålla kvalitet och en god arbetsmiljö.

Beslutade åtgärder och fortsatt uppföljning:
Bemanningen anpassas löpande utifrån barn- och elevvolymer och verksamheternas behov. Sjukfrånvaro följs och hanteras genom det systematiska rehabiliteringsarbetet i samverkan mellan chef, HR och medarbetare.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp genom bland annat skyddsronder och handlingsplaner där identifierade risker, åtgärder och ansvariga framgår. Genomförda åtgärder följs därefter upp. Personalnyckeltal och arbetsmiljö följs fortsatt inom ramen för nämndens ordinarie verksamhetsuppföljning.

Nämnden kommer särskilt att fortsatt följa bemanningssituationen inom förskola och fritidshem i relation till barnantal, vistelsetider, sjukfrånvaro och verksamheternas behov.

Eventuell hänvisning till underlag/bilaga:
• Tertialrapport 1 januari–april 2026
• Budget BUN 2026–2028
• Internkontrollplan för barn- och utbildningsnämnden 2026
• Verksamhets- och budgetuppföljning samt viktiga ärenden för barn- och utbildningsnämnden 2026

5. Hur bedömer barn- och utbildningsnämnden att beslut och genomförandeförberedelser under 2026 avseende anpassad grundskola och resursenhet ger förutsättningar för tillgänglighet, kontinuitet och kvalitet, och hur avser nämnden att följa eventuella verksamhetsrisker i det fortsatta genomförandet, inklusive inför den planerade flytten av anpassad grundskola läsåret 2027/28?

Nämndens svar:
Under 2026 har nämnden fattat beslut om framtida lokalisering av både anpassad grundskola och resursenhet. Anpassad grundskola ska flytta till Alléskolan läsåret 2027/28 och resursenheten har lokaliserats till Bäckgatans förskolas tidigare lokaler.

Beslutet om anpassad grundskola har föregåtts av lokalutredning, riskbedömning och barnkonsekvensanalys. Nuvarande lokallösning bedöms inte vara långsiktigt tillräcklig utifrån verksamhetens behov och elevantal. Flytten till Alléskolan bedöms ge mer ändamålsenliga och långsiktigt hållbara lokaler samt bättre möjligheter till delaktighet och inkludering i en större skolgemenskap. Samtidigt har risker identifierats bland annat avseende trygghet, kontinuitet, nya miljöer och organisationen när olika skolformer ska dela lokaler.

Resursenheten är utformad som en mindre och personaltät lärmiljö för elever med behov av omfattande stöd. Eleverna behåller tillhörigheten till sin hemskola och insatserna följs upp genom åtgärdsprogram, vilket skapar förutsättningar för kontinuitet och återgång till hemskolan.

Nämndens bedömning:
Nämnden bedömer att de beslut och genomförandeförberedelser som gjorts ger goda förutsättningar för tillgänglighet, kontinuitet och kvalitet i båda verksamheterna. Samtidigt bedömer nämnden att framför allt flytten av anpassad grundskola kräver fortsatt noggrann planering och uppföljning för att säkerställa elevernas trygghet, kontinuitet i stöd och personal samt en fungerande organisation och lärmiljö under övergången.

Beslutade åtgärder och fortsatt uppföljning:
Inför flytten av anpassad grundskola ska genomförandet ske utifrån framtagen övergångsplan, riskbedömning och barnkonsekvensanalys. Arbetet omfattar bland annat dialog med personal och vårdnadshavare, möjlighet för elever att besöka och introduceras i de nya lokalerna samt individuella anpassningar utifrån elevernas behov.

I den fortsatta uppföljningen behöver nämnden särskilt följa elevernas trygghet och delaktighet, kontinuitet i personal och stöd, lokalernas funktion och belastning samt organisationen mellan skolformerna både gällande anpassad grundskola och resursenhet. För resursenheten följs elevernas insatser och behov kontinuerligt genom åtgärdsprogram och samverkan med hemskolan. Förutsättningar för tillgänglighet, kontinuitet och kvalitet följs också upp i det systematiska kvalitetsarbetet.

Eventuell hänvisning till underlag/bilaga:
• BUN protokoll 2026-03-17, § 30–31
• Utredning lokaler anpassad grundskola, BU26/57
• Barnkonsekvensanalys, BU26/57
• Tjänsteskrivelse lokaler resursenhet, BU26/62
• Tertialrapport 1 januari–april 2026

Ekonomistyrning, budgetföljsamhet och kostnadseffektivitet

6. **Hur bedömer barn- och utbildningsnämnden att den har tillräckliga underlag för att fatta välgrundade beslut om resursfördelningen mellan nämndens verksamheter utifrån behov, volymer och verksamhetskonsekvenser, och har nämnden under 2026 efterfrågat förändrade eller kompletterade beslutsunderlag?**

Nämndens svar:
Barn- och utbildningsnämndens beslut om resursfördelning grundas på underlag som sammantaget beskriver ekonomiska förutsättningar, barn- och elevvolymer, verksamheternas behov samt konsekvenser av olika prioriteringar.

Budgetunderlagen innehåller bland annat fördelning av resurser mellan verksamhetsområden, prognoser för barn- och elevvolymer, kostnader per barn och elev, personaltäthet och förändringar av årsarbetare. Där redovisas även särskilda resursbehov, exempelvis avseende personaltäthet i förskola, fritidshem och årskurs 7–9, resursenhet, elevhälsa och specialpedagogiska insatser. Till detta finns konsekvensbeskrivningar som visar vilka verksamhetseffekter uteblivna eller förändrade resurser kan medföra.

Underlagen uppdateras genom löpande ekonomisk uppföljning och barn- och elevavstämning vid nämndens sammanträden. Därigenom kan faktiska volymer och ekonomiskt utfall jämföras med budget. Under 2026 har nämnden exempelvis fått information om färre elever än budgeterat inom grundskolan, fler barn än budgeterat inom vissa verksamheter samt bemanningsavvikelser inom anpassad grundskola.

Tertialuppföljningen visar också hur resurser i ökad utsträckning styrs utifrån identifierade behov. Riktade stödinsatser beslutas efter pedagogiska och organisatoriska utredningar och resurser har bland annat avsatts för den nya resursenheten för elever med omfattande stödbehov.

Nämndens bedömning:
Nämnden bedömer att de samlade underlagen ger tillräckliga förutsättningar för att fatta välgrundade beslut om resursfördelningen mellan verksamheterna. Underlagen omfattar både ekonomiska förutsättningar och verksamhetsmässiga faktorer såsom volymer, bemanning, stödbehov, lokaler och konsekvenser för kvalitet och måluppfyllelse.

En styrka är att resursbehov och ekonomiska förändringar kopplas till konsekvenser för verksamheten. Nämnden kan därmed väga ekonomiska förutsättningar mot verksamheternas faktiska behov.

Nämnden bedömer samtidigt att osäkerheten i befolknings- och elevprognoser samt förändrade stöd- och bemanningsbehov innebär att beslutsunderlagen behöver hållas aktuella under året.

Beslutade åtgärder och fortsatt uppföljning:
Ekonomiskt utfall och barn- och elevvolymer följs löpande vid nämndens sammanträden och kompletteras med fördjupade tertial- och budgetuppföljningar.

I samband med beslut om budget 2027 och ram 2028–2029 den 15 juni 2026 godkände nämnden budgetförslaget men bad budgetberedningen att särskilt beakta den givna ramen för

2028 i det fortsatta arbetet. Nämnden uttryckte därmed behov av fortsatt bearbetning av de ekonomiska förutsättningarna inför kommande budgetår.

För perioden januari–augusti 2026 har nämnden inte begärt någon formell återremiss eller begäran om ett kompletterat beslutsunderlag specifikt avseende resursfördelningen.

Eventuell hänvisning till underlag/bilaga:
• Budget BUN 2026–2028
• Verksamhetsplan BUN 2026
• Tertialrapport 1 januari–april 2026
• BUN protokoll 2026-02-17, ekonomisk månadsrapport och barn- och elevavstämning
• BUN protokoll 2026-03-17, ekonomisk månadsrapport och budgetplanering
• BUN protokoll 2026-04-21, § 38–39
• BUN protokoll 2026-05-19, § 49–50
• BUN protokoll 2026-06-15, § 58–59
• BUN protokoll 2026-08-25, § 65

7. **Hur bedömer barn- och utbildningsnämnden, utifrån 2025 års utfall och den ekonomiska uppföljningen hittills under 2026, tillförlitligheten i nämndens ekonomiska prognoser och de väsentliga antaganden som ligger till grund för dem, och vilka förändringar eller krav på fortsatt prognosuppföljning har nämnden vid behov beslutat eller efterfrågat?**

Nämndens svar:
Barn- och utbildningsnämnden följer ekonomiskt utfall och helårsprognos löpande under året. Den ekonomiska uppföljningen kombineras med avstämning av barn- och elevvolymer, eftersom volymutvecklingen har direkt betydelse för såväl intäkter och kostnader som behovet av bemanning och andra resurser.

Utfallet för 2025 visar ett positivt resultat om 7,65 mnkr, motsvarande 1,4 procent av budgeten. Vid delårsbokslutet efter augusti prognostiserades ett överskott om cirka 4,05 mnkr. Den slutliga positiva avvikelsen blev således större än prognostiserat. En väsentlig förklaring till överskottet var lägre barn- och elevvolymer än budgeterat. Vid årets slut var det 20 färre barn i förskolan, 20 färre barn i fritidshem, 37 färre elever i grundskolan och 9 färre elever i gymnasieskolan än budgeterat. Den beräknade ekonomiska effekten av volymavvikelserna uppgick till cirka 6,7 mnkr. Barn- och elevprognosen bedömdes samtidigt ha hållit relativt väl under året.

Uppföljningen under 2025 visar att prognosen successivt justerades när ny information blev tillgänglig. Vid delårsbokslutet prognostiserades ett överskott om cirka 4,05 mnkr och förändrat elevantal angavs som den huvudsakliga förklaringen. Nämnden godkände delårsbokslutet den 23 september 2025.

Under 2026 har nämnden fortsatt att behandla ekonomisk månadsrapport tillsammans med barn- och elevavstämning. Efter februari visade prognosen ett underskott om cirka 1 mnkr, vilket delvis förklarades av fler barn än budgeterat. Vid tertial 1 prognostiserades ett underskott om cirka 1,7 mnkr, motsvarande cirka 0,3 procent av budgeten. Verksamheterna bedömdes samtidigt sammantaget ha god budgetföljsamhet.

De väsentliga antagandena bakom prognoserna är framför allt utvecklingen av barn- och elevvolymer och de konsekvenser dessa får för bemanning och andra volymberoende kostnader. Även individuella stödbehov, externa placeringar och kostnader för gymnasieelever kan påverka utfallet. Befolkningsprognosens osäkerhet har i budgetunderlaget särskilt identifierats som en risk eftersom den påverkar bedömningen av framtida personal- och lokalbehov.

Nämndens bedömning:
Nämnden bedömer att de ekonomiska prognoserna sammantaget har tillräcklig tillförlitlighet för att utgöra underlag för ekonomisk styrning och beslut. Uppföljningen under 2025 identifierade tidigt riktningen mot ett positivt resultat och att förändrade barn- och elevvolymer var en väsentlig förklaring. Att det slutliga överskottet blev större än prognosen vid delårsbokslutet visar samtidigt att det finns en osäkerhet i bedömningen av helårsutfallet.

Nämnden bedömer att barn- och elevvolymerna utgör ett av de mest väsentliga antagandena i prognoserna. Även relativt begränsade avvikelser från budgeterade volymer kan få ekonomiska konsekvenser och påverka behovet av bemanning och lokaler.

Nämnden bedömer därför att prognosernas tillförlitlighet inte enbart bör bedömas utifrån träffsäkerheten i en enskild helårsprognos. En viktig del är att förändringar identifieras löpande och att prognosen justeras när nya uppgifter om volymer, kostnader och verksamhetsbehov blir kända.

Beslutade åtgärder och fortsatt uppföljning:
Nämnden har under 2026 fortsatt den regelbundna ekonomiska uppföljningen i kombination med barn- och elevavstämning. Ekonomisk månadsrapport har behandlats återkommande vid nämndens sammanträden och kompletteras med fördjupad prognos och analys i tertialrapporteringen.

Nämndens har inte, hittills, under 2026 fattat något särskilt beslut om att förändra prognosmodellen eller begärt en annan form för prognosrapporteringen. Nämnden har däremot löpande tagit del av och behandlat prognoser, ekonomiskt utfall och barn- och elevavstämningar.

Den fortsatta prognosuppföljningen behöver särskilt uppmärksamma förändringar i barn- och elevvolymer och deras ekonomiska konsekvenser samt förändringar i bemanning, stödbehov och andra större volymberoende kostnader. Den löpande rapporteringen ger nämnden möjlighet att vid behov efterfråga fördjupade analyser eller besluta om åtgärder om prognosen förändras väsentligt.

Eventuell hänvisning till underlag/bilaga:
• Årsredovisning Habo kommun 2025
• BUN delårsbokslut 2025
• BUN protokoll 2025-09-23, § 76
• Budget BUN 2026–2028
• Tertialrapport 1 januari–april 2026
• Ekonomiska månadsrapporter och barn- och elevavstämningar 2026
• BUN sammanträdesprotokoll januari–augusti 2026

Intern kontroll

8. Hur har barn- och utbildningsnämnden hittills under 2026 hanterat avvikelser i verksamhetsuppföljningen som nämnden bedömt kräva ett särskilt ställningstagande, och hur följer nämnden, när åtgärder har beslutats eller efterfrågats, upp deras genomförande och effekt?

Nämndens svar:
Barn- och utbildningsnämnden får under året återkommande information om verksamhetens resultat och avvikelser genom ekonomiska månadsrapporter, barn- och elevavstämningar, tertialrapporter, resultat- och närvarouppföljningar, personal- och arbetsmiljöuppföljning samt återrapportering inom internkontrollens olika kontrollområden. Nämndens plan för verksamhets- och budgetuppföljning anger när respektive område ska återrapporteras och vem som ansvarar för rapporteringen.

Hittills under 2026 har uppföljningen bland annat visat avvikelser eller utvecklingsbehov avseende ekonomiskt resultat och barn- och elevvolymer, matematikresultat, skolfrånvaro i årskurs 7–9, sjukfrånvaro inom anpassad grundskola samt behov av förstärkta insatser för elever med omfattande stödbehov.

När det gäller måluppfyllelse visar uppföljningen en negativ utveckling i matematik, särskilt i årskurs 7–9, där betygspoängen har minskat under flera år. Uppföljningen av skolnärvaro visar en positiv utveckling i F–6, medan utvecklingen i årskurs 7–9 inte varit lika tydlig och andelen elever med mycket omfattande frånvaro fortsatt är en utmaning. Mot denna bakgrund har riktade insatser fortsatt och utvecklats. Inom matematik sker arbete med undervisningskvalitet inom Tillgängliga lärmiljöer och särskilda lärverktyg. För skolnärvaro har riktade insatser genomförts på Hagabodaskolan, bland annat genom skolsocionom, samtidigt som arbetet med vårdnadshavare, övergången mellan årskurs 6 och 7 och det strategiska närvaroarbetet har förstärkts. Tertialuppföljningen visar också att skolsocionomens arbete haft effekt i skolnärmande insatser.
Personaluppföljningen har visat att sjukfrånvaron inom anpassad grundskola avviker från övriga verksamheter. Den totala sjukfrånvaron uppgick under mätperioden till cirka 11 procent jämfört med 7,5 procent föregående år. Verksamheten arbetar med löpande rehabilitering och har som särskild åtgärd i högre grad fastanställt vikarier för att samtidigt skapa kontinuitet och trygghet för elever som är känsliga för personalbyten.

Den ekonomiska uppföljningen vid tertial 1 visade ett prognostiserat underskott om cirka 1,7 mnkr, motsvarande 0,3 procent av budgeten. Avvikelsen förklarades framför allt av förändrade barnvolymer. Uppföljningen sker fortsatt genom ekonomisk månadsrapport och barn- och elevavstämning, vilket gör det möjligt att följa om avvikelsen förändras och om ytterligare åtgärder behöver vidtas.

Ett mer långsiktigt verksamhetsbehov som föranlett särskilda ställningstaganden är behovet av förstärkta insatser för elever med omfattande stödbehov. Nämnden har under 2026 fattat beslut som möjliggör etableringen av resursenheten Bäcken. Vid tertial 1 pågick genomförandet, med enhetschef rekryterad och fyra av fem pedagogtjänster tillsatta inför planerad start höstterminen 2026.

Nämnden behandlade även uppföljningen av internkontrollplanen för 2025 i januari 2026. Uppföljningen omfattade bland annat skolplikt och skolnärvaro, barn- och elevvolymer, ekonomi, GDPR, patientsäkerhet, säkerhet och krisberedskap.

Nämndens bedömning:
Nämnden bedömer att den etablerade uppföljningsstrukturen ger förutsättningar att identifiera avvikelser och skilja mellan sådana som kan hanteras inom den löpande verksamheten och sådana som kräver särskilda åtgärder eller ställningstaganden.

Nämnden bedömer att de avvikelser och utvecklingsbehov som hittills identifierats under 2026 har hanterats genom riktade insatser och fortsatt uppföljning. Särskild uppmärksamhet behöver fortsatt riktas mot matematikresultaten, den problematiska skolfrånvaron i årskurs 7–9, sjukfrånvaron inom anpassad grundskola, utvecklingen av barn- och elevvolymer och ekonomiskt resultat samt genomförandet av insatser för elever med omfattande stödbehov.

Nämnden bedömer samtidigt att det är viktigt att uppföljningen inte stannar vid att en avvikelse identifieras och en åtgärd redovisas. När åtgärder vidtas behöver den fortsatta återrapporteringen även göra det möjligt för nämnden att bedöma om åtgärden har genomförts och fått avsedd effekt.

Beslutade åtgärder och fortsatt uppföljning:
Nämnden har fastställt en struktur för verksamhets- och budgetuppföljning där ekonomi, verksamhetsresultat och flera väsentliga riskområden återkommer vid bestämda tillfällen under året. Exempelvis återkommer ekonomisk uppföljning löpande, skolnärvaro följs vid flera tillfällen och resultat i årskurs 6 och 7–9 följs återkommande. Personal och systematiskt arbetsmiljöarbete, GDPR, patientsäkerhet, säkerhet, krisberedskap och andra kontrollområden ingår också i den planerade återrapporteringen.

Internkontrollplanen för 2026 förstärker denna struktur. Kontrollmomenten följs utifrån beslutad frekvens och den samlade återrapporteringen ska redovisa resultat från genomförda kontroller tillsammans med identifierade avvikelser och vidtagna åtgärder. Nämnden får därmed ett underlag för att bedöma både om en åtgärd genomförts och om ytterligare förbättringsåtgärder behövs.

För de verksamhetsmässiga avvikelser som identifierats fortsätter uppföljningen inom respektive område. Matematikresultat och skolnärvaro följs genom kommande resultat- och närvaroredovisningar. Personalrelaterade åtgärder följs inom personal- och arbetsmiljöuppföljningen. Ekonomiska avvikelser och volymförändringar följs genom månadsrapporter och tertialrapportering. Genomförandet av resursenheten följs inom den ordinarie verksamhetsuppföljningen.

Identifierade avvikelser under 2026 har inte föranlett ett särskilt formellt nämndbeslut eller ett särskilt återrapporteringsuppdrag. I flera fall har nämnden tagit del av uppföljningen medan åtgärderna genomförs inom förvaltningens löpande verksamhet. När särskilda beslut eller åtgärder har fattats eller efterfrågats följs dessa genom den ordinarie uppföljningsstrukturen och, där det är relevant, genom internkontrollen.

Eventuell hänvisning till underlag/bilaga:
• Uppföljning av internkontrollplan BUN 2025, behandlad av BUN i januari 2026
• Internkontrollplan BUN 2026
• Verksamhets- och budgetuppföljning samt viktiga ärenden för BUN 2026
• Verksamhetsplan BUN 2026
• Budget BUN 2026–2028
• Tertialrapport 1 januari–april 2026
• Ekonomiska månadsrapporter och barn- och elevavstämningar 2026
• BUN sammanträdesprotokoll januari–augusti 2026
• Uppföljningar av skolnärvaro, betygsresultat, personal och systematiskt arbetsmiljöarbete 2026

9.Hur bedömer barn- och utbildningsnämnden att den riskbild som ligger till grund för nämndens styrning och uppföljning hålls aktuell under 2026, och hur har nya eller förändrade risker, där sådana har identifierats, påverkat nämndens styrning eller krav på uppföljning?

Nämndens svar:
Barn- och utbildningsnämndens riskbild följs och hålls aktuell genom flera delar av den ordinarie styrningen och uppföljningen. Internkontrollplanen för 2026 bygger på riskbedömningar där sannolikhet och konsekvens vägs samman till ett riskvärde. Planen omfattar både kommungemensamma generella risker och verksamhetsspecifika risker och anger kontrollmoment, ansvar och frekvens för uppföljning. Kontrollmomenten och resultat, identifierade avvikelser och vidtagna åtgärder ska sammanställas i den samlade återrapporteringen av internkontrollen.

Utöver internkontrollplanen hålls riskbilden aktuell genom nämndens verksamhets- och budgetuppföljning. Under året återrapporteras bland annat ekonomi, barn- och elevvolymer, skolnärvaro och skolplikt, resultat, patientsäkerhet, GDPR, systematiskt arbetsmiljöarbete, säkerhet och skalskydd samt krisberedskap. Därmed kan förändrade förutsättningar och nya risker fångas upp även mellan den årliga riskbedömningen och årsbokslutet.

Redan i budgetarbetet för 2026 identifierades flera väsentliga verksamhetsrisker, bland annat osäkerheten i befolkningsprognosen, barns och elevers mående samt nya eller förändrade lagkrav. Osäkerheten i befolkningsprognosen bedömdes kunna påverka möjligheten att planera personal- och lokalbehov. Budgetunderlaget identifierade också risker kopplade till bemanning, elevhälsa och förmågan att ge tillräckligt stöd till elever med omfattande behov.

Under 2026 har riskbilden i vissa delar förändrats eller konkretiserats. Tertialuppföljningen visar bland annat att ett vikande barnunderlag fortsatt kräver anpassningar av organisation och bemanning, samtidigt som andra delar av verksamheten har ökande behov. Förvaltningen har också identifierat ett omfattande implementeringsbehov till följd av nya nationella reformer inom bland annat trygghet och studiero, nationella prov, betyg och bedömning, elevhälsa och särskilt stöd. Dessa förändringar bedöms kräva både ledningskapacitet samt ekonomiska och personella resurser.

Riskbilden har även konkretiserats genom särskilda ärenden under året. Nämnden har exempelvis behandlat lokal- och verksamhetsfrågor för anpassad grundskola och resursenhet.

I samband med beslut om framtida lokalisering av anpassad grundskola har särskilda risker avseende bland annat trygghet, kontinuitet, lokaler och övergång identifierats genom lokalutredning, riskbedömning och barnkonsekvensanalys. Detta har lett till krav på planerad övergång, individuella anpassningar och fortsatt uppföljning inför flytten läsåret 2027/28.

Nämndens bedömning:
Nämnden bedömer att riskbilden hålls aktuell genom att riskbedömningen i internkontrollplanen kombineras med löpande verksamhets-, ekonomi-, personal- och kvalitetsuppföljning. Detta innebär att nämnden inte enbart förlitar sig på den riskbild som fastställs inför verksamhetsåret utan får återkommande information om förändrade förutsättningar.

Nämnden bedömer att de mest betydande förändringarna i riskbilden under 2026 framför allt är kopplade till demografi och volymutveckling, ökade och förändrade stödbehov, nya nationella reformer och lagkrav samt de organisatoriska och verksamhetsmässiga riskerna i samband med utvecklingen av anpassad grundskola och resursenhet.

Nämnden bedömer att dessa förändrade risker hittills har kunnat hanteras inom den befintliga styr- och uppföljningsstrukturen, men att vissa områden kräver tätare eller mer riktad uppföljning än andra.

Beslutade åtgärder och fortsatt uppföljning:
Nämnden har fastställt internkontrollplanen för 2026 med riskvärderade kontrollmoment och angivna uppföljningsintervall. De verksamhetsspecifika kontrollpunkterna omfattar bland annat skolplikt och skolnärvaro, barn- och elevvolymer, ekonomisk balans, delegationsordning, statsbidrag, patientsäkerhet, kommunalt aktivitetsansvar, hot och våld, krisberedskap och arbetsmiljö.

När nya eller förändrade risker identifierats har de följts upp inom relevant del av nämndens styrning. Demografiska förändringar följs genom återkommande barn- och elevavstämningar och ekonomirapporter. Resultat och skolnärvaro följs genom särskilda återrapporteringar. Personal- och arbetsmiljörisker följs inom det systematiska arbetsmiljöarbetet. Säkerhets- och beredskapsrisker har egna återrapporteringspunkter i nämndens årshjul.

För anpassad grundskola har identifierade verksamhetsrisker påverkat själva genomförandeplaneringen genom riskbedömning, barnkonsekvensanalys och krav på strukturerad övergång inför den planerade flytten. För resursenheten har riskerna kring elever med omfattande stödbehov påverkat resursfördelning, lokalisering och organisation.

Den samlade internkontrolluppföljningen ska fortsatt användas för att bedöma om risknivåer eller kontrollbehov behöver förändras inför kommande internkontrollplan. Kommunstyrelsen godkände i mars 2026 uppföljningen av nämndens internkontrollplan för 2025, och enligt kommunens styrning ska nämnderna löpande följa internkontrollen och rapportera resultat till kommunstyrelsen.

Eventuell hänvisning till underlag/bilaga:
• Internkontrollplan BUN 2026
• Uppföljning av internkontrollplan BUN 2025
• Verksamhets- och budgetuppföljning samt viktiga ärenden för BUN 2026
• Budget BUN 2026–2028

• Verksamhetsplan BUN 2026
• Tertialrapport 1 januari–april 2026
• BUN sammanträdesprotokoll och handlingar januari–augusti 2026
• Underlag avseende anpassad grundskola och resursenhet